

ÚJABB ADATOK SZEGED KÖRNYÉKE FAUNÁJÁHOZ

Írta: MUHY JÁNOSNÉ és PÁLFI GYÖRGY

Tanszékünk tudományos munkájának egyik jelentős részét képezi Szeged környéke faunájának tanulmányozása. Ilyen irányú gyűjtéseink során a nagyszámú és többnyire általánosan ismert faj mellett sikerült két olyan fajt (egy *Annelida* és egy *Reptilia*) is begyűjtenünk, amely nemcsak Szeged, hanem a magyar fauna számára is figyelemre méltó újabb adat. Mind a két alább ismertetendő faj hazai előfordulására vonatkozóan ugyanis eddig még igen kevés irodalmi adatunk van. Éppen ezért, úgy gondoljuk, hogy ismertetésük indokolt. E két Szeged faunájára nézve új faj megtalálása állatföldrajzi és oekológiai tekintetben is érdekes.

1. *Branchiura sowerbyi* BEDD. (*Annelida*, *Tubificidae*). Ezt a csővájó férget az újszegedi park dísztavában találtuk meg 1955 augusztusában. A lelőhely limnológiai tekintetben egy állandó, sekélyvizű, növényekkel gazdagon benőtt pocsolya. Növényzete nagyjából mesterségesen telepített. A növénytársulás egyik jellemző képviselője a *Nuphar luteum* (L.) SM. A kis tavacsskát a park melegvizű ártézi kútja táplálja. Alzatát vastag iszapréteg borítja. Az iszapfauna általánosan ismert és közönséges fajai mellett, jellemző tagja a *Branchiura sowerbyi* BEDD. Az állatok a csővájó férgekre jellemzően ebben a laza iszaprétegben vájtak maguknak lakóhelyül szolgáló csöveket, amelyekből csak az állandóan mozgó kopoltyús testtájékuk nyúlt ki.

A begyűjtött példányok hossza 58—60 mm., színük vörösseszürke. A kopoltyúfüggelékek száma 72 pár. A középső kopoltyúfüggelékek kb. olyan hosszúak, mint a test átmérője. A feji és a farki irányú kopoltyúfüggelékek fokozatosan kisebbednek.

A *Branchiura sowerbyi* BEDD. eredeti hazája Kelet—Ázsia (India, Kína, Japán), Európába behurcolás révén került. Európai előfordulási helyére vonatkozóan Németországból és Írországból ismerünk adatokat. Egyetlen eddig ismert hazai előfordulási helye a miskolctapolcai tó. Eddig ismert hazai és külföldi előfordulási helyei alapján úgy látszik, hogy ez a faj az állandó jellegű, melegvizű biotópokat kedveli. A miskolctapolcai illetve a szegedi előfordulása alapján feltehető, hogy hasonló jellegű vizeinkben Magyarországon más helyen is otthonos.

2. *Natrix natrix* var. *persa* PALL. (*Reptilia*, *Colubridae*). 1956 augusztus 16.-án gyűjtöttük be a szegedi Boszorkányszigeten. A Boszorkánysziget a Tisza régi zátonya, amely ma már a szabályozás következtében bizonyos

mértékig független a Tisza medrétől. A lombos fák és a gazdag bokrok által árnyékolt talaj a Tisza közelsége miatt állandóan nedves. A területen kisebb-nagyobb pocsolyák, tocsogók találhatók. Az itt megtalált jól fejlett példány testhossza 112 cm.

Natrix natrix var. *persa* PALL. a törzsalaktól a hátirészen kétoldalt végighúzódnó sárgásfehér színű párhuzamos lefutású sávban tér el. Ez a sáv a tarkótól a farok végéig tart. A sávok külön-külön indulnak el és nem állanak egymással összeköttetésben. (1., 2., 3. ábra)

Natrix natrix var. *persa* PALL. elsősorban a Kaukázus vidékén, Kis-Ázsiában és Perzsiában otthonos. Európai előfordulása Európa keleti és délkeleti részére terjed ki. Hazánkból eddig Kaposvár, Pécs és Makó környékéről jegyezte fel MÉHELY és MOJSISOVICS.

A most ismertetett és Szeged faunájára nézve új két faj példányai a szegedi Pedagógiai Főiskola Állattani Tanszékének múzeumában találhatók meg.

НОВЫЕ ДАННЫЕ К ФАУНЕ ОКРУЖНОСТИ СЕГЕДА

Мухине, И. Хорват и Д. Палфи:

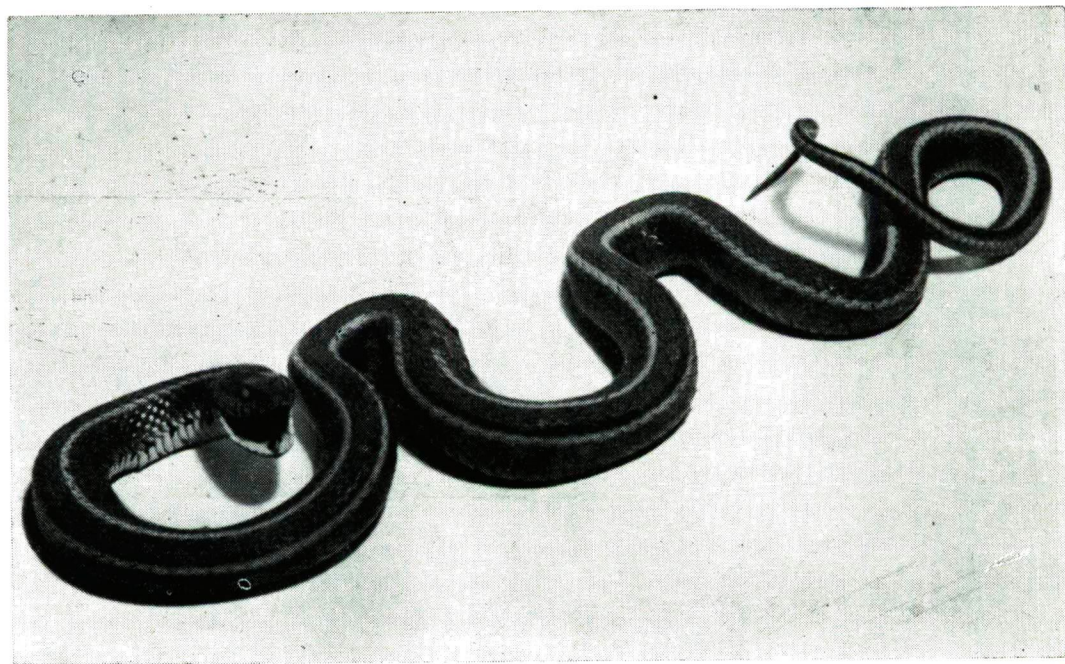
Насчет нахождения на Венгрии изложенных авторами двух родов (*Branchiura sowerbey* Bedd. и *Natrix natrix* var. *persa* Pall.) имеются еще очень мало данных. *Branchiura sowerbey* Bedd. нашли в озере новосегедского парка, а *Natrix natrix* var. *Persa* Pall. на сегедском Босорканьсигет. Нахождения обеих родов с точки зрения фауны Сегеда является новым данным.

NEUERE DATEN ZUR FAUNA DER UMGEBUNG VON SZEDED

von

FRAU I. MUHY und GY. PÁLFI

Für die beiden von den Verfassern beschriebenen Arten (*Branchiura sowerbey* Bedd. und *Natrix* var. *Persa* Pall.) sind von Ungarn noch sehr wenige Daten vorhanden. *Branchiura sowerbey* Bedd. wurde im Zierteich des Újszegeder Parks, *Natrix natrix* var. *Persa* Pall. auf der Szegeder Boszorkány-Insel gefunden. Beide sind für die Fauna von Szeged neu.

1. ábra. *Natrix natrix* var. *persa* Pall.

2—3. ábra.

Natrix natrix var. *persa* Pall. feje oldalról és felülről.